

Rapporter från Lagans Vattenråd

Mars 2015

Ett nyhetsblad med information från

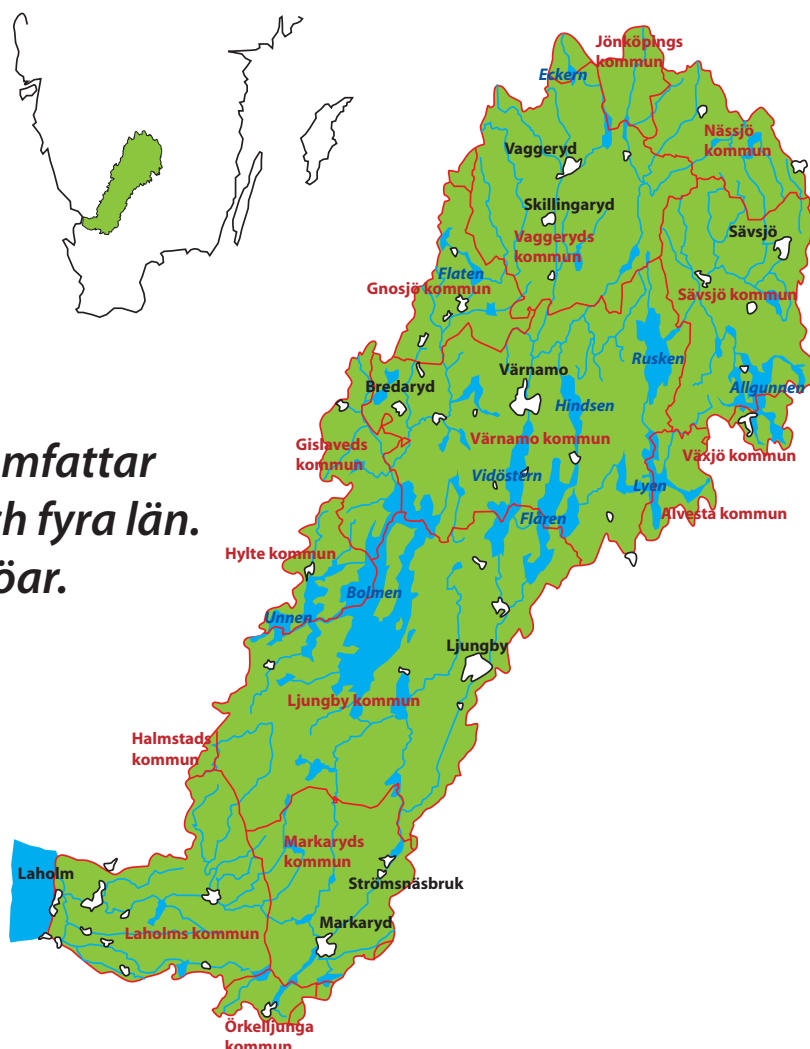
Lagans Vattenråd

Södra Sveriges största vattendrag

**Lagans avrinningsområde omfattar
6454 km², i 16 kommuner och fyra län.
9 % av området utgörs av sjöar.**

Det är ett område, som är mycket rikt på natur och kultur, med outtömliga möjligheter till rekreation och för utveckling av turism. Områdets strategiska läge i södra Sverige med närhet till kontinenten erbjuder också stora möjligheter för ett aktivt och blomstrande näringsliv.

Detta är intressen, som ibland kan kollidera med varandra. Lagans Vattenråds uppgifter är att arbeta med vattenförvaltningen, som skapar förutsättningar för att olika intressen ska kunna få glädje och nytta av vattnet i området.

**Nya medlemmar
hälsas välkomna!**
Kontakta oss!

Ur innehållet:

Sid 2 "Lagan i mitt liv".
Sid 3 Recipientkontrollen
Sid 4 Vattenskyddsområde Bolmen
Sid 5 Kritik mot planerad torvtäkt
Sid 6 Vattenmyndigheternas samråd.

Foto: Laholms kommun

Jag har bott hela mitt liv en kilometer från Lagan nära Karsefors. Karsefors är ju Lagans största fall. Fallhöjden lär vara runt 26 m, här byggdes kraftverk som stod färdigt 1929. Sedan mer än 30 år firar vi Forsasöndagen här.

Detta var en gammal tradition som fanns på laxfiskets tid i Karsefors. Här fångades stora mängder lax fram till kraftverksutbyggnaden på 1920 talet. Vid utbyggnaden av kraftverken i Karsefors och Laholm löstes fisket av Lax in av staten och Sydkraft. Att se vattnet forsa fram öronbedövande i Karsefors är en fin naturupplevelse. Lagan är ju sedan länge utbyggd till att producera elkraft och det tycker jag att den skall fortsätta att göra och att klassningen i Vattendirektivet skall utgå från att Lagan är kraftigt modifierad på grund av utbyggd kraftpro-

duktion. Vi har fått många vackra sjöar genom denna utbyggnaden.

Jag tänker kanske för min del i första hand på Hjärneredssjöarna. Detta var ett stort intrång och många gårdar kom under vatten och familjer fick flytta men den skadan snart 100 år sedan. Idag tycker vi att detta område är mycket naturskönt och låt det få vara så.

Laxfisket som fanns i Karsefors en gång i tiden är idag mitt i Laholm, där det fångas många laxar. Lagan är en av Sveriges bästa laxälvar, detta beror på den laxodling som Sydkraft byggde och som idag Statkraft på ett förtjänst fullt sätt driver i Laholm.

Detta var två saker som Lagan berör mig. En annan, eftersom jag är lantbrukare, tar jag vatten ur Lagan till bevattning av mina åkrar framför allt potatisfälten. Redan 1976 byggde vi ut vår bevattningsanläggning och sedan har vi vattnat varje år utom de två senaste åren. Det har varit en fördel att ta vatten ur Lagan för det blir aldrig bevattningsförbud med Lagans

vatten. Lagan har stor betydelse för bevattning av potatis i södra Halland.

Lagan är numera en viktig å för vatten försörjningen i Skåne. Fler och fler kommuner ansluter till Sydvatten. Senast var det Ängelholm och Båstad funderar. Även i Laholm har frågan funnits men idag är det inte aktuellt att Laganvattnet skall bli dricksvatten i Laholm. Flera Smålands kommuner har också Lagan som sin vattentäkt. Peps Person sjunger ju om drickesvattnet som är dåligt därför är det viktigt att vi gör vad vi kan för att ha bra vatten i vårt vattendrag.

Vi kan alla hjälpas åt med detta att vara rädda om Lagan. Tänk en extra gång vad du kan göra för att Lagan skall må bättre. Ingen egen myndighet kan fixa detta, men tillsammans kan vi göra mycket. Därför är det viktigt med samrådsmöten och information om våra vattendrag. Själv tycker jag att det idag finns bra information på "VISS" i datorn. Här kan du se alla våra vattendrag och hur de är klassade. Välkommen att vara med i vattenarbetet.

Sekreteraren reflekterar

Text: N-E Linnér

Du har nu i din hand Lagans Vattenråds första nyhetsbrev, som vi kallar "Rapporter". Vårt mål är att publicera två utgåvor per år. Målet är också att nyhetsbrevet enbart skall produceras i digitalt format, även om denna första utgåva också ges ut i en tryckt upplaga.

Ett samråd skall vara ett forum som samlar alla intressenter inom avrinningsområdet. Medlemmarna skall vara kontakten till sina respektive organisationer. Vår strävan är att vara med och påverka och styra projekt så att de kan få tillgång till medel.

Länsstyrelsen i Jönköpings län sökte i slutet av förra året medel hos Havs- och Vattenmyndigheten angående en förstudie av miljögifter i Bolmen-Storåområdet. Dessvärre blev deras beslut negativt. Positivt i det sammanhanget är att nämnda länsstyrelse drar igång en bantad variant tack vare bidrag från Lagans Vattenråd och Sydvatten.

För vattenrådets roll i framtiden är finansieringsalternativ en viktig fråga. En positiv nyhet är att bidraget till lokal samverkan har höjts med 15 % för 2015. Är försurningen ett löst problem? Nej! Vattenråden i Halland har i olika skri-

Flammafallet

velser till Naturvårdsverket framhållit att så icke är fallet.

Som före detta kommunal kalkhandläggare kan det finnas mycket att framhålla i detta för oss angelägna vatten- och fiskefrågor. Jag får återkomma till det i nästa nyhetsbrev. Hoppas vi ses på något av samrådsmötena.

Samråd för bättre idéutbyte kring vattnet

Var med och påverka de kommande årens vattenarbete!

Text: N-E Linnér

Nu har du möjlighet att påverka hur vi i Sverige skall jobba med vattenåtgärder under de kommande sex åren.

Vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram är ute på remiss tillsammans med förslag till förvaltningsplan, nya miljökvalitetsnormer och en miljökonsekvensbeskrivning. Hur ser det ut i Lagans avrinningsområde?

Runt 130 av avrinningsområdets ytvattenförekomster uppnår inte god ekologisk status. Tre grundvattenförekomster uppnår inte god kvantitativ eller kemisk status. Det finns problem med vandringshinder för fisk, miljögifter, försurning, övergödning och främmande arter som tillsammans utgör orsaken till den försämrade statusen.

Lagans är klassad som kraftigt modifierad på grund av vattenkraftverksamhet.

Det innebär att det finns en väsentlig påverkan av vattenförekomstens hydrologi och morfologi. För att uppnå en vattenstatus som motsvarar god ekologisk potential behöver det genomföras åtgärder som motverkar denna påverkan. För vattenförekomsten ska det därför upprättas en åtgärdsplan som beskriver de insatser som bedöms lämpliga och rimliga i syfte att åstadkomma god ekologisk potential. Åtgärdsplanen ska fastställas av vattendelegationen senast 2018, och den ska utformas i enlighet med en åtgärdslista som återfinns i Havs- och Vattenmyndighetens vägledning. I VISS kan man också läsa vad Länsstyrelsen i Halland skriver om åtgärdsbehovet vid Lagan i Laholm. I Lagan finns vattenverksamhet där vandringsbarheten förbi platsen behöver säkerställas. Det kan göras genom att till exempel omlöp, väl fungerande

fiskväg eller genom utrivning av hinder. Åtgärder som styrs av många olika faktorer. Ett vandringshinder har negativ effekt på uppströms och nedströms vandring av fiskar.

Lokala möten

Vi hoppas att få se många, som är intresserade eller beroende av vårt vatten, på de kommande samrådsmötena. Möt upp! Mötena planeras bl a utifrån VISS-kartan för respektive område (webbformulär i VISS). Samrådsmaterialet för det aktuella området kommer att presenteras. Vi ställer gärna upp i samband med andra intresseorganisationers möten.

Samrådsmöten kommer i Vattenrådets regi att arrangeras på sex olika platser i avrinningsområdet. Håll utkik efter tidningsannonser och kolla vår hemsida – www.lagansvattenrad.se.

Recipientkontrollen i Lagans vattensystem

Text: Alf Engdahl

Undersökningar av vattenkvaliteten i Lagans vattensystem görs varje månad, året om. Det primära syftet är att skydda vattendrag och sjöar i avrinningsområdet.

Den största delen av undersökningarna utgörs av vattenkemiska analyser. Programmet omfattar 49 olika provpunkter i vattendrag, men alla provpunkter provtas inte varje månad. Nio av provpunkterna är belägna i Lagans huvudfåra, från Laholm längst nedströms, upp till Vaggeryd. Prover tas också i 12 sjöar i augusti varje år.

Resultaten från de kemiska analyserna används för att beskriva vattnet, bland annat avseende vattnets tillgång på näringsämnen, surhet, vattenfärg, grumlighet och syrgasförhållanden. Vid några utvalda

provpunkter analyseras också metaller i vatten. Förutom det vattenkemiska programmet görs det också flera olika biologiska undersökningar.

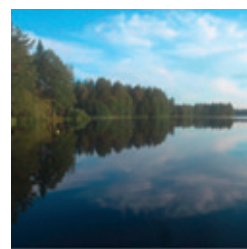
Biologiska undersökningar ger ofta bättre information om hur vattenkvaliteten varit under en längre tid. En annan fördel är att man undersöker de organismer som man faktiskt vill skydda. I vattendrag undersöks kiselalger och bottenlevande djur i ungefär tio olika vattendrag. Kiselalger växer på stenar, andra större växter och kan ge viktig information om olika störningar i vattenmiljön.

I sjöarna undersöks plankton i augusti varje år och bottenlevande djur provtas på djupbottnar. Där undersöks också sedimenten vissa år och olika miljögifter analyseras.

Lokal för kiselalger i Årån 2014

Foto: Medins

Fågelforsdammen aug 2014

Undersökningar av fisk görs ungefär vart femte år och omfattar nätprovfiske i Fågelforsdammen samt analyser av miljögifter i fisk i Storån, Vidöstern och Bolmen.

Varje år görs dessutom någon riktad specialundersökning, där speciella behov av mer kunskap finns. Resultaten från samtliga undersökningar redovisas i en årsrapport. Det går också bra att titta på data och trender på vattenrådets hemsida.

Foto: Sydvatten

Vattenskyddsområde Bolmen

Smålandskommunerna kring sjön Bolmen och Sydvattenkommunerna har många gemensamma intressen i sjön Bolmen.

Text: Markus Holm

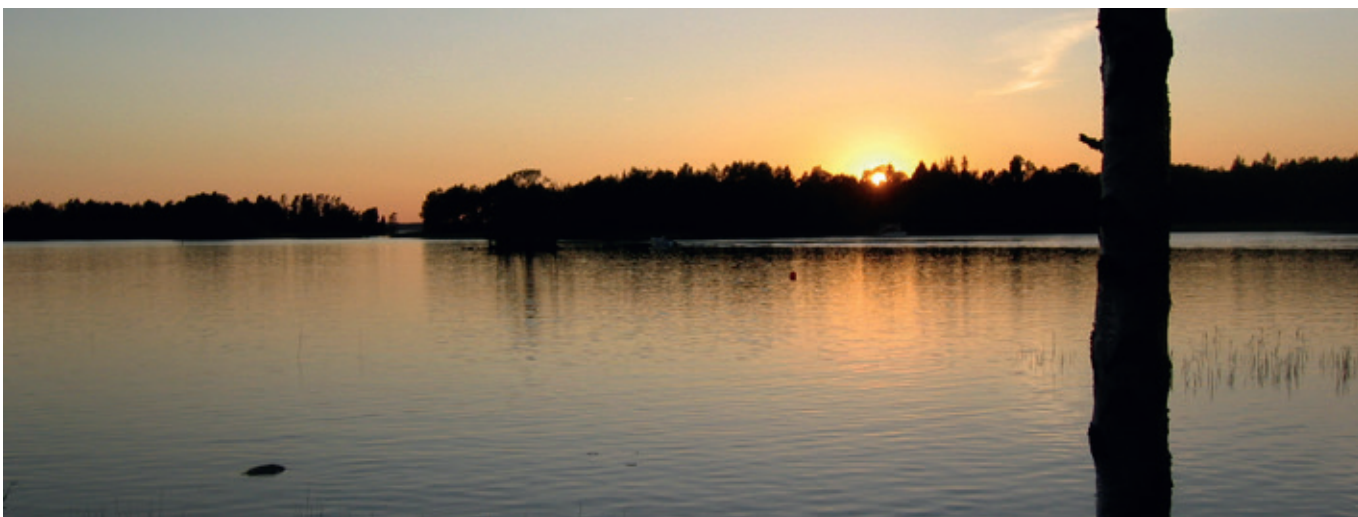
Skyddet av vattnet för dricksvattenförsörjning går hand i hand med andra värden såsom turism, sportfiske, yrkesfiske, naturvärden och ekosystemtjänster.

Arbetet med vattenskyddsområde Bolmen inleddes för ett antal år sedan och är förankrat på politisk nivå i kommunerna Hylte, Ljungby, Värnamo och Gislaved. Tjänstemän från respektive kommun ingår i den plangrupp som Sydvatten har ett nära samarbete med.

I arbetet med ansökan om vattenskyddsområde har bland annat en riskanalys genomförts och en hydrodynamisk modell av sjön har upprättats. Under 2014 har ett förslag på avgränsning och zonindelning av vattenskyddsområdet tagits fram samt ett utkast till föreskrifter. Förslaget har gått på remiss till kommunerna och kommunernas yttranden har arbetats in i underlaget.

Under våren 2015 kommer Sydvatten att inleda dialogen med organisationer och allmänhet. Kommun-

invånare, föreningar, organisation med flera kommer att bjudas in till dialogmöten för att kunna diskutera frågor som gäller skyddsområdet och dess konsekvenser. Inför mötena kommer man kunna ta del av förslaget vattenskyddsområde med föreskrifter via Sydvattens webbplats (sydvatten.se) eller brevledes. Dialogmötena kommer att hållas på flera platser kring Bolmen. Information om tidpunkt och plats för dialogmöten kommer att finnas på Sydvattens och på kommunernas webbplats samt annonseras i dagstidningar.

Lagans Vattenråd kritiskt mot ansökan om torvtäkt vid Store mosse

I ett kompletterande yttrande till Miljöprövningsdelegationen riktar Lagans Vattenråd skarp kritik mot den ansökan som Ryd Torv AB inlämnat.

Lagans Vattenråd vill att stor vikt ska läggas på hur tillstånden i Storån och Bolmen, framför allt norra delen, påverkas. I dessa vattenförekomster finns redan problem som negativt påverkar den ekologiska statusen, som t ex försurning, övergödning, färggrad och organiskt kol (TOC).

Enligt ansökan är mark- och vattenområdet vid Store mosse inte extra känsligt ur ekologisk synpunkt. Vattenrådets uppfattning är dock att Storån och Bolmen är extra känsliga recipienter ur ekologisk synpunkt.

Vidare anges i ansökan att inga problem med övergödning har identifierats i Storån. Vattenrådet anser att även Bolmens ska räknas som recipient i projektet, där det finns problem med övergödning. I Storån

har höga halter av fosfor uppmäts vid flera tillfällen. I ansökan används också orden "bör" och "betydande", ord som enligt Vattenrådet måste förtydligas – kvantifieras. Vattenrådet undrar också vilka halter av grumlande ämnen och TOC som kan förväntas och om det finns referenser från andra anläggningar.

Vattenrådet riktar även kritik mot projektets vattenprovtagningar och analyser, som inte uppfyller de krav som bör ställas.

Vattenrådet riktar kritik mot ansökan på ytterligare några punkter och avslutar yttrandet så här: "Beträffande sjön Bolmen är den av Riksintresse för det rörliga friluftslivet och yrkesfisket, samt ytvattentäkt för ca 900 000 personer i södra Sverige."

Faktaruta

Det är Anderstorpsföretaget Ryd Torv AB som vill bryta torv på 17 fastigheter – motsvarande 191 hektar – på Store mosse i Värnamo kommun. Enligt den ansökan som har lämnats in till länsstyrelsen i Östergötland vill företaget bryta drygt 2,7 miljoner kubikmeter torv under en period av 25 år.

Räknat i vikt skulle det enligt företaget brytas omkring 21 000 ton torv varje år. Då Ryd Torv AB exporterar 90 procent av sin produktion skulle Store mosse enligt företaget – med hänvisning till Sveriges totala torvexport 2013 (198 000 ton) – kunna stå för nästan 10 procent av Sveriges torvexport.

Vad händer i Lagans Vattenråd?

Text: N-E Linnér

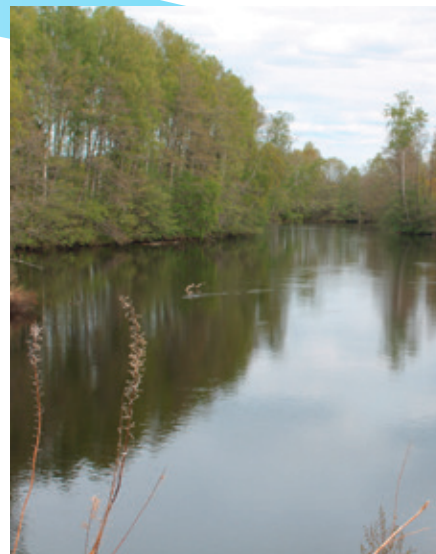
Beträffande recipientkontrollen så kommer ny upphandling att ske under hösten 2015. Innan det kan ske skall ny genomgång göras av nu gällande kontrollprogram och andelstal. Detta ska ske i samråd med länsstyrelserna och kommunerna.

Ett viktigt informationsområde under 2015 kommer samråden angående de nya statusklassningarna att vara. Viktigt är också samverkan med andra aktörer såsom länsstyrelserna, kommunerna, Skogsstyrelsen, LRF, fackorganisationer, skogsbruket m fl.

Vattengrupper har inom Lagans avrinningsområde bildats kring Smedjeån och Bolmenområdet.

Lagans Vattenråd planerar aktiviteter kring skogsbruk och vatten i Laholm, en "Lagans Vattendag" med ett ambitiöst program i höst, deltagande i lokala arrangemang såsom Bolmen-dagen och Bonden i stan.

I samband med årsmötet sker ett medlemsmöte på Haga Vårdshus i Hillerstorp den 10 april.

Vattenmyndigheternas samråd 2015

Det pågår just nu ett samråd om **Förslag till Åtgärdsprogram för 2015-2021**.

Synpunkter på programmet lämnas digitalt, senast 30/4, via e-post till:

vattenmyndigheten.vastragotaland@lansstyrelsen.se, ange **Ärendenummer: 537-34925-2014** i rubriken.

De synpunkter som lämnas blir en del i den fortsatta dialogen med kommuner och myndigheter i Västerhavets vattendistrikt. Om du har synpunkter/kommentarer på

enskilda vattendrag eller sjöar kan du lämna dessa direkt i ett webb-formulär i VISS. Genom att söka upp det vatten som du vill kommentera, kopplas dina kommentarer till just

det vattnet. VISS är förkortning för VattenInformationsSystem Sverige, och innehåller information om vattenstatus, åtgärdsförslag och förslag på miljökvalitetsnormer.

Vill du ha fler Rapporter?

Rapporter från Lagans Vattenråd produceras och ges ut av Lagans Vattenråd.

Målet är att publicera två "Rapporter" per år.

Nya medlemmar
hälsas välkomna!
Kontakta oss!

Den som är intresserad av att fortsättningsvis erhålla "Rapporter" digitalt uppmanas att sända ett e-postmeddelande med rubriken "Önskar Rapporter" till:
nilserik.linner@tele2.se

Vi är också intresserade av synpunkter och förslag till innehåll.

Lagans Vattenråd

Ordförande Roland Gottfridsson

Ysby Brödåkra
312 94 Laholm
Tel: 0430-62106

E-post:
roland.gottfridsson@laholmsbredbandsbolag.se

Sekreterare & kassör Nils-Erik Linnér

Lagans Vattenråds sekretariat
Angelstad-Rya 1
341 94 Ljungby
Tel: 0372-21005

E-post: nilserik.linner@tele2.se

www.lagansvattenrad.se

Produktion: M. Mankert Kommunikation AB.
Grafisk form och tryck Joma GP.
Foto där inget annat anges Mårten Mankert